

Szerkesztési Iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizete-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÄJNER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hónapra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órákor.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 245. szám.

Hétfő, okt. 26.

Tanítás az iskolán kívül.

— Szabad iskola Nagybecskereken. —

Nagybecskerek, okt. 26.

A kulturnépek művelődési történetében a legújabb időkben határozottan és céltudatosan nyilvánul meg az a törekvés, hogy a tudomány, művészet és irodalom ismereteit, amelyet eddig az iskolák közvetítettek az emberekkel, minél szélesebb körben kiterjesszük. A mai iskola tudvalevőleg az emberiségnek csak igen elenyésző százalékát képes a művelődés áldásaihoz juttatni. Nagy-nagy tömegek önhibájukon kívül mostoha sorsuknál, helyzetüknél, vagy más körülményeknél fogva ma ki vannak rekesztve az iskolai oktatásból, úgy hogy vakon botorkálnak az élet térségein s az emberi társadalomban. Hogy ez az emberi fejlődés törvényszerű természeténél fogva kárára van az egyéneknek, az egyetemes társadalomnak, a haladásnak, az minden vitán fölüli áll. Az állati boldogságra hivatkozók elfelejtik az ember mivoltát s a fejlődés törvényeit, amelyek az emberi társadalomban lehetlenné teszik az állati tudatlanság boldogságát.

Az emberi társadalomban a művelődésnek tehát minél kiterjedtebbnek, minél általánosabbnak kell lenni, mert ha a művelődés továbbra is egyes társadalmi rétegek privilegiuma marad, az rombolólag hat az emberiségre s haladását, javulását, tökéletesedését gátolja.

A mai iskola szűk kereténél fogva nem képes ezt a célt szolgálni, azért törekednek a kultúra munkásai arra, hogy a mai iskola hiányait pótolva, mód nyújtassák mindenkinek, hogy az iskolán kívül gyarapíthassa ismereteit. Erre törekszenek mindenütt már évek óta a különböző tanfolyamok, liceumok, szabad iskolák, nép-akadémiák s a legutolsó évtizedek fejlődési folyamatát szemlélve, a multakhoz képest hatványozott arányú fejlődést nagy mértékben az iskolán kívül való oktatásnak lehet tulajdonítani.

Magyarországon az iskolán kívül való oktatás már szintén évek óta folyik s évről-évre fejlődik. Itt Torontálvármegyében is tanítják már egy pár éve a szélesebb rétegeket s különösen a torontálmezei közművelődési egyesület dolgozik ez irányban lankadatlanul, évről-évre szélesbitvén az oktatás határait.

Nagybecskereken közel egy évtizede működik a szabad liceum, tudományos és művészeti előadásokat tartanak, de ezek az előadások mégis rendszertelenül történnek s kellő oktató erejük nincsen. A rendszeres oktatást tavaly kezdte meg a kulturregyesület ismétlődő tanfolyamaival, amelyekben négy hónapon át rendszeres oktatást nyújtott a népnek, csökkentvén az analfabétizmust s terjesztvén az ismereteket.

A kulturregyesület ezt az iskolán kívül való oktatást az idén még fokozottabban

igyekszik kiterjeszteni, egyrészt a vidéken a tanfolyamok szaporításával, másrészt Nagybecskereken a szabad iskola létesítésével. A kulturregyesület szabad iskolájával mindazokat az ismereteket akarja nyújtani, amelyeket a középiskola nyújt s amelyekből annyian ki vannak zárva egy és más vagy száz okból.

Csak a legnagyobb örömmel és elismeréssel lehet üdvözölni a kulturregyesületnek legújabb intézményét s igazán meleg szívvel ajánljuk mindenkinek, minden társadalmi körnek a figyelmébe, hogy igyekezzenek minél nagyobb számmal fölkeresni a nagybecskereki szabad iskolát, amely kényszer, béklyó nélkül ingyen nyújt művelődést.

A nagybecskereki szabad iskolát tegnap szervezte meg a kulturregyesület és tartjuk olyan jelentős eseménynek, hogy azt lapunk vezetőhelyén mellássuk s egyúttal itt adjunk róla tudósítást a következőkben:

A torontálvármegyei magyar közművelődési egyesület tudvalevőleg legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározta, hogy Nagybecskereken szabad iskolát létesít, amelyben ingyen nyújt rendszeres oktatást mindenkinek, akinek nem volt vagy nincs módja magasabb ismereteket szereznii az iskolában.

Az egyesület igazgatósága az iskola szervezésére, valamint igazgatására fölkerelte Knyaskó Lajos igazgatósági tagot, a felőkereskedelmi és polgári iskola igazgatóját, ugys mint jeles tanfőru s ugys mint olyat, aki már hosszabb idő óta munkálkodik a művelődésnek liceális uton való terjesztésével.

Knyaskó igazgató elkészítette a szabad iskola tervezetét s a kulturregyesület kiválasztotta a tantervet s azután az iskola végleges szervezetének megállapítására értekezletre hívta össze az előadókat.

Az értekezlet szombaton délután volt a vármegyehez alispáni kistermében dr. Vincze-hidy Ernő m. főjegyző egyesületi igazgató elnökletével s részt vettek rajta Somfai János kulturregyesületi titkár, Knyaskó Lajos felsőkereskedelmi iskola igazgató, dr. Czirbusz Géza, Harzer József, Streitmann Antal főgimnaziumi, Wirker István, Szenes Adolf és Perl Mihály felsőkereskedelmi és polgári iskolai tanárok.

Az ülésen dr. Vincze-hidy Ernő kifejtette a szabad iskola eszméjét, ismertette az erre irányuló munkásságot s azután fölkerelte Knyaskó Lajos igazgatót, hogy tervezetét terjessze elő.

Knyaskó Lajos előadja, hogy a szabad iskola hat hónapi időtartamra szól, november elsejétől április végéig.

Az iskolában hetenkint kétszer szerdán és szombaton lesz előadás két-két órában este fél 8 órától fél 10-ig. Az előadások a tárgyaknak megfelelőleg kiserletekkel vagy vetített képekkel történnek.

Az előadáson diákok kivételével részt vehet mindenki s a tanfolyam végeztével látogatási bizonyítványt kapnak azok, akik a tanfolyam megkezdésekor Knyaskó Lajosnál, az iskola igazgatójánál jelentkeznek s az előadásokat al-landóan és rendszeresen látogatják.

Az iskolában kilenc tantárgyat tanítanak és pedig a következőket:

magyar irodalmat 10,
hazai történelmet 10,
gazdasági földrajzot 12,
fizikát 14,
vegytant 10,
elektrotechnikát 10,
egészségtant 6,
nemzetgazdaság alapelveit 10,
iparművészetet 6 órában.

Az iskola előadóiul fölkerettek: magyar irodalomra: Knyaskó Lajos felső kereskedelmi iskolai igazgató; hazai történelemre: Urhegyi János; gazdasági földrajzra: dr. Czirbusz Géza; fizikára: Harzer József; vegytanra: Perl Mihály; elektrotechnikára: Szenes Adolf; nemzetgazdaságra: Wirker István; iparművészetre: Streitmann Antal tanárok; egészségtanra: dr. Fialowski Béla törvénytudós orvos.

Az értekezlet élénk eszmecsere után az iskola szervezetét, valamint órarendjét véglegesen megállapította s elhatározta, hogy fölkeri az összes munkásegységek elnökségeit, különböző hivatalok és testületek vezetőit, hogy a legmelegebben ajánlják tagjaiknak, hogy minél nagyobb számban látogassák a szabad iskolát, hogy ott egyrészt megszerezzék a magasabb ismereteket, másrészt már meglevő ismereteiket fejlesszék.

Ezzel az értekezlet véget ért s remélhetőleg nagy számmal fogják látogatni e különös fontosságú új kulturális intézményünket s így annak meg is lesz a sikere, amelyet az erre fordított munkásság a legteltesebb mértékben megérdemel s amely minden tekintetben kívánatos ugys egyesek mint az ország, valamint az egész emberiség érdekében.

A városi képviselőválasztások.

— okt. 26.

A vármegye alispánjának rendelete értelmében a városi képviselőválasztásokat Nagybecskereken tudvalevőleg október hó 31-dikén tartják meg.

A polgármester most felfragaszokon tudatja a választókkal a választásra vonatkozó szükséges tudnivalókat, t. i. hol tartják meg az egyes kerületekben a választást, hány képviselő választandó és kik a választási elnökök. A hirdetmény szerint a választást az alábbi választási helyeken tartják meg és pedig:

I. választó-kerület, Némétváros: a némétvárosi negyed községbeli ház helyiségeiben; elnök: Balácsi József, elnök-helyettes: dr. Brettschneider Ferenc. Választ öt rendes tagot 6 évre és három póttagot.

II. választó-kerület, Némétváros: a melenczei-uton levő Ellmer-féle vendéglőben; elnök: Mayer Rezső, elnök-helyettes: Napholtz Jenő. Választ öt rendes tagot 6 évre, három rendes tagot 3 évre és három póttagot.

III. választó-kerület, Betváros: a volt esküdtzéki teremben; elnök: dr. Pollák Viktor, elnök-helyettes: Engl Sándor. Választ hét rendes tagot 6 évre és három póttagot.

IV. választó-kerület, Csontika: vásártéri cédulaházban; elnök: dr. Billitz Béla, elnök-helyettes: dr. Gyenes Viktor. Választ négy rendes és két póttagot.

NEIZER ÉS GOLDSCHMIDT FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-RUHA RAKTÁRA NAGYBECSKEREK

HUNYADI-(FŐ-)UTCA.

A közelgő őszi és teli idényre óriási választékban érkeztek a legújabb divatu férfi- és gyermek-öltönyök, felöltők, téli kabátok, utazó bundák, téli nadrágok, lábszárak, szőrmével bélelt szövet- és bőrkabátok, ugyszintén a legújabb divatu

női raglanok, paletok, rövid kabátok és mindenféle szőrme boa (collier) a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

SZABOTT ARAK.

958-5.1

SZABOTT ARAK.

V. választó-kerület, Gradnucza: az evangélikus iskolaépületben; elnök: dr. Nagy Dezső, elnök-helyettes: Jeszenszky Nándor. Választ kilenc rendes tagot 6 évre és három póttagot.

VI. Választó-kerület, Oppova: Vinczánov Mladen-féle házban a temesvári-utcában; elnök: dr. Zsupánszky Szlavkó, elnök-helyettes: Temmer Sándor. Választ öt rendes tagot 6 évre és három póttagot.

VII. választó-kerület, Oppova: a temesvári-utcában lévő iskolaépületben; elnök: dr. Stern Lázár, elnök-helyettes: dr. Vászits Endre. Választ öt rendes tagot 6 évre és három póttagot.

VIII. választó-kerület, Budzsák: a Czvejanov Dusán-féle vendéglőben; elnök: dr. Pánits Miaden, elnök-helyettes: Popovics P. Szilárd. Választ hat rendes tagot 6 évre és három póttagot.

IX. választó-kerület, Amerika: a Kaszinó-épületben; elnök: dr. Annau Ernő, elnök-helyettes: Szalay József. Választ négy rendes tagot 6 évre, egy rendes tagot 3 évre és három póttagot.

A választások valamennyi kilenc választó-kerületben pont 8 órakor kezdődnek, amely időpontra a választási meghatalmazások az elnöknek átadandók. A szavazás 9 órakor délelőtt kezdődik és azok, akik választási jogukat gyakorolni kívánják, ezen időponttól kezdve délután 4 óráig a működő választási bizottság előtt szavazati lapukat beadhatják.

A választás közeledtével az egyes kerületekben a legélénkebb korteskedés folyik.

A második kerületben szombaton este értekezletet tartottak az Ellmer-féle vendéglőben, amely értekezleten a megüresedett mandátumokra a következőket jelölték: Rendes tagok 6 évre: Annau Adám, Krumenacker Ferenc, Száviics Sándor, dr. Várady Imre és Végh Károly. Rendes tagok 3 évre: Benkovich Miklós, Nickel István és Weiterschan Péter. Póttagok: Kauffmann István, Csizsár József és Schwarz Pál.

Amerika városnegyedben a főlista a következő: Rendes tagok 6 évre: Streitmann Antal, Kugler Sándor, Marcoin Jenő és Bogcha Márton, 3 évre rendes tagnak Schilesz Lajos van jelölve, póttagok pedig: Szauer Árpád, Blazsey József és Schlosser Ferenc.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggel 6-ól este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

— **Személyi hir.** Dr. Perisics Zoltán polgármester tegnap este Budapestre utazott, hogy ott részt vegyen a polgármesterek ma és holnap tartandó országos kongresszusán.

— **Egyházi áthelyezés.** Csernoch János dr. megyés püspök Klug György sztaresovai káplánt hasonló minőségben Nagybecskerekre helyezte át.

— **Eljegyzés.** Winter Géza szegedi gyáros eljegyezte Czinner Dávidnak, a nagybecskereki jelző és forgalmi intézet tulajdonosának bajos és szeretetreméltó leányát, Hajnalkát.

— **Az iparkamarai tagok választása.** Az iparkamarai tagok választása dolgában tegnap délután a nagybecskereki iparosok és kereskedők értekezletet tartottak, amelyen megállapították a nagybecskereki jelöltek. Maga a választás ma délelőtt kezdődött a volt esküdtszéki tárgyalóteremben, ahol délelőtt a kereskedők szavaztak Strosz Béla városi főjegyző elnöklésével. A szavazatszedő bizottság tagjai Weisz Izidor, Freund Lajos, Kühn János, Seprős Valter és Funk Arthur városi számliszt, mint bizottsági jegyző. Délig a kereskedők összesen 75 szavazatot adtak le, ebből Weisz Izidor kapott 67 szavazatot, Steinitzer Gézára esett 66, Braun Arminra 39, Daun Gyulára 37, Prandell Rezsőre pedig 34 szavazat. Szavazatot kaptak még: Lang Károly, Klein Izidor, Risztics N., Fridmann Alfréd és Franz J. L. Az iparosok a választást délután 2 órakor kezdték meg s az eredményt így csak lapunk holnapi számában közöljük.

— **Tanitógyűlés.** A D. M. T. E. nagybecskereki köre f. é. október hó 29-én d. e. 10 órakor Nagybecskereken a központi állami elemi

iskolában tartja rendes évi közgyűlését, melynek ideiglenes tárgysorozata a következő: Jankovics Miklós nagybecskereki áll. tanító gyakorlati tanítása: „Eljárásom az írás és olvasás tanításánál és annak eredménye”. 2. Elnöki megnyitó. 3. Hitelesítők és hírlaptudósítók választása. 4. Új tagok felvétele. 5. Szegefüne Goptsa Róza nagybecskereki állami óvónő előadása: „Egyöntetőség az óvó és iskola között”. 6. Éberstein Ferenc temesvári közs. tanító értekezése: „Néhány fontos modern paedagogiai feladatról”. 7. A felkért tagtársak esetleg bejelentendő előadása. 8. Pénztárosi jelentés a peres- és részlet-törlesztéses tagdíjhátralékokról s a pénztár állásáról. 9. Számvizsgáló-bizottság jelentése. 10. Beérkezett ügydarabok előterjesztése. 11. Interpellációk. 12. Indítványok. Közgyűlés előtt fél 9 órakor választmányi gyűlés tartatik a központi áll. iskola tanástermében.

— **Vármegyei tisztviselők országos gyűlése.** Mint fővárosi levelezőnk jelenti, szombaton tartotta meg a vármegyei tisztviselők országos egyesülete rendkívüli közgyűlését Pestmegye székházában, melynek főtárgyai a státuszrendezés és a gyakorlati közigazgatási szakvizsga mielőbbi létesítése voltak. A közgyűlés tárgyai iránt nagy érdeklődés nyilvánult; megjelent 55 vármegye képviselője, köztük Torontálból a következők: Dr. Mihálovits Ödön árvászeki elnök, Hegedűs Kálmán árv. eln. hely., Bogcha Márton, Bánlaci András, Tasnádi Endre árv. ülnökök, dr. Mihálovits István m. aljegyző, Semsey Gyula m. főlevéltáros és Bakálovich Plató árv. iktató. Fazekas Agoston Pestmegye alispánja, az egyesület ügyvezető alelnöke nyitotta meg a közgyűlést, beszédében utalva arra, hogy a vármegyei tisztviselők státuszrendezést nem annyira anyagi, mint inkább önzeti kérdésnek tekinti, mert a vármegyei tisztviselők nemzeti és politikai hivatásánál fogva nem szabad, hogy más szakmabeli tisztviselőkkel szemben hátréba szorítsák. Jelenti, hogy a választmány a két javaslatot letárgyalta és kéri, hogy az egyesület tagjai azokhoz hozzászóljanak. Isssekutz Aurél alispán ezután hosszabb előadói beszédben nagy készültséggel ismertette a státuszrendezési javaslatot, melynek főirányelve az, hogy a vármegyei tisztviselők a bírósági tisztviselőkkel teljesen egyenrangú elbánásban részesüljenek. A közgyűlés Isssekutz Aurél előadói javaslatát egyhangulag elfogadta. Horváth József dr. előadó ismertette ezután a gyakorlati közigazgatási szakvizsgára vonatkozó javaslatát, melyet a közgyűlés magáévá tett. Elhatározta a közgyűlés, hogy megteszi a kezdeményező lépéseket, hogy a jövő évben Budapestre nemzetközi közigazgatási kongresszus hívassék össze.

— **A nagybecskereki állami tanítók mozgalma.** A kormány tudvalevőleg most rendezti az állami tisztviselők, altisztek és szolgák, szóval az összes állami alkalmazottak lakbéréit, kivéve a tanítókat, sőt legközelebbre kilátásba helyezte a megyei alkalmazottak lakbérérendezését is. Ezt a mellőztetést az állami tanítók, kiknek lakbére a legutóbbi fizetésrendezés alkalmával nem lett méltányosan rendezve, országszerte sérelmesnek találják és a nagybecskereki tanítók, kik két évvel ezelőtt is mint elsők szálltak sikra a saját és az ösztanítóság érdekeiért, ma délelőtt tanácskozássra gyűltek össze, hogy országos akciót indítsanak testületük anyagi java és erkölcsi reputációja érdekében. Az értekezleten a szónokok a keserűség hangján tárgyalták a tanítók mellőztetését, amely nyilvánvaló lett a pénzügyminiszter válasza által, melyet egy tanítókiüldöttségnek adott, hogy t. i. a tanítók lakbére ezáltal nem lesz emelve, miután két évvel ezelőtt rendezve lett. Ezen rendezés pedig egyenesen hátrányos volt éppen a nagybecskereki volt községi tanítók részére, akiknek a város részéről ezelőtt két évtizeddel megállapított és szerződésileg továbbra is biztosított lakbéréit éppen ez a „rendezés” leszállította. Élénken tárgyalták továbbá az egybegyűltek azt az erkölcsi sérelmet is, hogy a mostani lakbérérendezés által a tanítók lakbére egyenlő nivóra állíttatnók az altisztek és hivatalszolgákkal és messze mögötte marad az állami tisztviselők legalacsonyabb mostani lakbérénel. A tanítók eme sérelmeit a mai értekezlet memorandumba foglalja és megküldi az összes tanító-egyleteknek, a lapoknak és a törvényhozásnak.

— **A szociáldemokraták gyűlése.** A torontálmegyei szociáldemokrata párt tegnap délelőtt 11 órakor a választói jog reformja tárgyában népgyűlést tartott Nagybecskereken a Gabona-téren. A népgyűlést Oszuszkai András nyitotta meg s kifejtette, hogy a népgyűlés célja az, hogy az itteni szociáldemokrata párt is állást foglaljon a választói reform tárgyában. Ezután Szabó János magyar nyelven mondott beszédében azt

fejtegette, hogy a koalíciós kormány nem váltotta be azokat az ígéreteket, amelyeket kormányalépésekor tett s az Andrássy-féle plurális választói jogot Magyarország munkásosztályára nézve határozottan sérelmesnek tartja. Végül határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint mondja ki a népgyűlés, hogy a plurális választói jog behozatala ellen a leghatározottabban tiltakozik s követeli az általános egyenlő, községenkinti ti kos választói jogot, felkéri továbbá a népgyűlés a központi pártvezetőséget, hogy minden eszközt használjon fel a munkásság jogos érdekeinek a megóvására. A vármegye összes országgyűlési képviselői felhívódnak, hogy foglaljanak állást az Andrássy-féle törvényjavaslat ellen, azonkívül a népgyűlés a legerélyesebben tiltakozzék azok ellen a hatalmi tulkapások és rendőri brutalitások ellen, amelyeknek a budapesti munkások és elvtársak ki voltak téve akkor, midőn pusztán csak szabad gyűlekezési jogukat gyakorolták. Miután a népgyűlés ezt a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta, Tusánovics Dusán lépett az emelvényre s szerb nyelven mondta el a népgyűlés célját. Végül ismét Oszuszkai András beszélt, ami után a népgyűlés véget ért s a jelenlévők a legnagyobb rendben szétoszlottak.

— **Népfelkelői szemle.** Ma kezdtek meg Nagybecskereken a népfelkelői szemlélt, amely reggel 8 órakor kezdődött a városi ház nagytermében. A szemlélt Rumpf János honvédszázados vezeti s a mai délelőtti folyamán 412 népfelkelő jelentkezett. A szemlélt holnap reggel folytatják.

Színház, művészet.

A délvidéki színi kerület ülése.

Polgár Károly maradv. — A színi éval beszámoló.

A délvidéki színi kerület választmánya tegnap délelőtt Botka Béla főispán elnöklésével ülést tartott, melyen jelen voltak: Dr. Marsovsky, lugosi polgármester, Spanyol József, zombori v. tanácsnok, dr. Vinczehid Ernő, dr. Pollák Győző, dr. Brájjer Lajos, dr. Perisics Zoltán bizottsági tagok, Zitkovsky Béla titkár és Polgár Károly színiigazgató.

Az ülésen az elnök jelentette, hogy Polgár szerződése 1908. szeptember végén lejár. Kérdezi a választmánytól, vajon a pályázat kiírását óhajtja-e vagy a pályázat mellőzésével kívánja a szerződést meghosszabbítani.

Dr. Marsovsky csak tavasszal szeretne ez ügyben dönteni, amikor a többi városok is ismerik a társulatot.

Dr. Pollák Győző meleg szavakban ismeri el Polgár igazgatónak a délvidéki magyar színiélet körül szerzett érdemeit, melyeket azzal kíván megjutalmazni, hogy a választmány további 3 évre köti meg vele a szerződést.

Polgár Károly igazgató kéri a választmányt, hogy ebbeli kérelmének adjon helyt, mert ha a társulat 3 évre látja biztosítottan az existenciáját, könnyebben szerződötthet elsőrangú tagokat. Igéri, hogy ezúttal is minden iparkodásával azon lesz, hogy a kerület igényeit kielégítse.

Spanyol József tanácsos Zombor városa nevében kijelenti, hogy a szerződés meghosszabbítása mellett foglal állást.

Dr. Brájjer Lajos szívesen csatlakozik ez indítványhoz, de garanciákat kér arra nézve, hogy az igazgató a 3 év alatt ne hagyhassa itt a kerületet, ha ezalatt az idő alatt jobb állomás kínálkozik. Minthogy a szerződésben ki van kötve, hogy az igazgató szerződésesség esetén ötezer koronát tartozik fizetni, a szerződés meghosszabbítása mellett van.

A választmány valamennyi szavazattal kettő ellenében kimondja, hogy a pályázat mellőzésével Polgár Károly igazgatóval további 3 évre megkötött a szerződést. Ezután a jövő évre a következőképpen osztották be az évadot:

Szeptember: Versecz.

Október: Nagybecskerek.

November—január 15-ig: Zombor.

Január 15-től március végéig: Lugos.

Április 15-ig: Nagybecskerek.

Május 15-ig: Nagykikinda.

Május végéig: Resiczabánya.

Junius: Pancsova.

Julius: Herkulesfürdő.

Dr. Brájjer Lajos helyébe, ki titkári tisztéről lemondott, egyhangulag Zitkovsky Bélát választják meg.

Irodai átalányra a választmány 300 koronát szavaz meg. Az egyes városok 50 koronával járulnak az átalányhoz.

Ezzel az ülés véget ért.

* **A koldusdiák.** Ugy, mint a napokban a „Denevér” előadása alkalmával, szombaton este is zsufolásig telt meg a színház, amikor Millőcker remekét adták. Fényes tanujele ez annak, hogy

a mi közönségünk jobban szereti a régit, ha jó, mint az újat, ha silány. Az előadás ismét igen jó volt. Polgár a Rimanov szerepét eltérve kollégái gyakorlatától, nem a primadonnának, hanem a szerző intenciói szerint a tenoristának osztotta ki. S nagy örömközpont szolgál, hogy akkor, amikor a legtöbb társulatnak egyáltalán nincs tenoristája, nekünk olyan énekesünk van, ki a magas fekvésű, komplikált szerepet a hallgatóság teljes meglepedésére tudja énekelni. Zugó taps kísérte Barna Andor minden egyes áriáját s talán alig is volt olyan, amit nem kellett volna megismételnie. Igen jó volt a partnere, Radványi Dezső is, kinek magas baritonja pompásan érvényesült Jan Janicky szerepében. Pataki Vilma szép Laura volt, játéka is teljesen kielégített, de a nehez énekes szerep túlhaladja erejét. Annál nagyobb sikere volt Peterdi Etusnak, kinél kedvesebb és ügyesebb Bronislavát még nem láttunk a becskeréki színpadon. A jó etvagyról szóló dalát kétszer is megisméltették. Ollendorff Csolnákosi játszotta. Szép hangja teljesen érvényre emelte az énekeszt, de alakítása nem egészen kifogástalan. Ha többször fog a szereppel foglalkozni, bizonyára jobban sikerül. A kisebb szerepekben Halasi Béla (Novalska grófnő), Csanádi Irma, B. Fehér Laura, Gőzon Virányi, Remete, Solymosi, Kabos Jók voltak. A zenekar, néhány elcsúsztatott tempótól eltekintve, feladata magaslatán állott. A közönség, melynek a sorában ott voltak a délvidéki színházi kiküldöttjei is, kitűnően mulatott és sokat tapsolt az egyes szereplőknek.

A vasárnapi előadások. Vasárnap délután Strausz Oszkár operettje „A varázskeringő”, este pedig immár nálunk is negyedszer „A tatárjárás” került színre, mindegyik teit haz előtt. A közönség úgy délután, mint este kitűnően mulatott s az előadókat élénk tapsokkal honorálta.

Szép Galathea. — Parasztheatere. A kultúregyesület megállapította előadások közül holnap este lesz az idén az utolsó. A magyar és külföldi dráma után most zenei előadás következnek s holnap a régi és a modern zeneirodalom két klasszikus képviselőjének, Suppének és Mascagninak szerzeményei kerülnek színre. Az elsőnek „Szép Galathea” című vig operáját, az utóbbinak pedig „Parasztheatere” című világhírű művét adja elő holnap a társulat s így a munkásoknak ez alkalommal két nagystílusú zenei művet lesz alkalmuk élvezni.

Az utolsó színházi hét. A színház igazgatósága most állította össze a mostani utolsó hét műsorát, amely a következő: Október 29-én: „A tavasz”, operette; 30-án: „Kutya van a kertben”, vígjáték; 31-én: „Hajduk hadnagya”; november 1-én délután: „Tatárjárás”, este pedig a „Nagymama” című operett megy. Ezzel azután az idei őszi színházi évad véget ér s november 2-ikán a színház elutazik Nagybecskerekre.

TÁVIRATOK

A király elutazása.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” ered. távirata.) A király budapesti tartózkodása már csak rövid ideig tart. A király elutazásának napja még nincs egészen pontosan megállapítva, beavatott körökben azonban úgy tudják, hogy a király valószínűleg november hó 7-dikén utazik el Budapestről Schönbrunnba.

A jövő évi költségvetés.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház pénzügyi bizottsága szerdán délután Széll Kálmán elnöklésével ülést tart, amelyen a jövő 1909-ik évi költségvetést tárgyalja.

Delegációs udvari ebéd.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A delegáció üléseinek befejezése alkalmából a király a delegációk tiszteletére folyó hó 28-án és 30-dikán udvari ebédet ad a budai királyi várpalotában.

Ünnepelt újságíró.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Magyar Hírlap szerkesztőjének, Márkus Miksának a tiszteletére abból az alkalomból, hogy a király

udvari tanácsossá nevezte ki, tegnap az Otthon helyiségében disztrakoma volt. A lakomán megjelent Sztéryny József államtitkár is, aki felköszöntőjében meleg dicsérettel szólt az újságírásról és az újságírókról. Nagyhatású felköszöntőt mondott Rákosi Jenő főrendiházi tag is s azonkívül még számos felköszöntő hangzott el.

A választói jog

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” ered. táv.) Az országos radikális párt tegnap népgyűlést tartott, amelyen a pluralis választói jog ellen foglalt állást. A gyűlés a királyhoz táviratot intézett, hogy ne adja beleegyezését a pluralis választói joghoz. Ugyancsak több gyűlést tartottak a szociáldemokraták is a pluralis választói jog ellen, azonkívül a nők is gyűléseztek, követelvén a maguk számára választói jogot.

A balkáni események.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint a külügyminiszter nyilatkozata szerint a török porta még nem küldötte el a konferenciára vonatkozó válaszát. A portához közelálló körökben úgy vélik, hogy Törökország még közvetlen érintkezés útján akarja a helyzetet tisztázni.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstaninápolyi jelentések szerint a nagyvezér körében beszéltek, hogy Angolország állítólag azt a tanácsot adta a török portának, hogy igyekezzen Ausztria Magyarországgal és Bulgáriával megegyezésre jutni.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstaninápolyból érkező táviratok szerint a török sajtó körében általában az a nézet van elterjedve, hogy a hatalmak magatartásából és Törökország részéről tett katonai intézkedésekből kifolyólag Bulgáriára nézve a helyzet általában véve kedvezőtlenebbre fordult s hogy Bulgária most már ugyyszólván kényszerítve van a portával való megegyezésre.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, onnan ma indult el külön küldöttség György trónörökös vezetésével Szentpétervárra. A küldöttség tagjai Pasics Miklós, Marinovics ezredes, Jankovics külügyi osztályfőnök és Todorovics tüzérezredes. A küldöttség vezetője a trónörökös Szentpétervárott Péter király sajátkezű levelét nyújtja át a cárnak.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, tegnap ott nagy népgyűlés volt, a melyen tiltakoztak Bosznia annexiója ellen és felszólították a szerb népet, hogy az osztrák-magyar árukat és kereskedőket egészen bojkottálja. A népgyűlés után a tömeg az osztrák-magyar konzulátus épülete elé vonult s ott tüntetett Magyarország és Ausztria ellen s szidalmazta a konzult. Csakhamar rendőrség támadt a tömegre és azt néhány perc alatt szétverte. A rendőrség többeket le is tartóztatott s ezek közül kettőnél bombákat találtak. Azt hiszik, hogy az illeték merényletet akartak elkövetni a konzulátus ellen.

Latkóczy öngyilkossága.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” ered. távirata.) A Lassnitzhőhében öngyilkossá lett Latkóczy Imre volt. közig. bírósági másod-elnök holttestét ma Budapestre hozzák s itt temetik el.

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 26. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre 1908.) . . . 24.12 — — Buza (április 1909.) . . . 24.60 — — Rozs (októberre 1908.) . . . 19.80 — — Rozs (áprilisra 1909.) . . . 20.10 — — Zab (októberre 1908.) . . . 16.18 — — Zab (áprilisra 1909.) . . . 16.76 — — Tengeri (októberre) . . . 15.92 — —

Közgazdaság.

A lovrini hazinyul-, baromfi- és galambkiállítás.

Mint már említettük, a lovrini hazinyul- és baromfi-tenyésztők egyesülete karöltve a hazinyul-tenyésztők országos egyesületével ez évi október hó 24., 25. és 26-án országos hazinyul-, baromfi- és galambkiállítást rendezett Lovrinban.

A kiállítás ünnepélyes megnyitása október hó 24-én történt, mely alkalomból egy a vármegyéből, mint Lovrinból, továbbá az ország más vidékeiből nagyszámu érdeklődő közönség jelent meg a kiállítás színhelyén.

A megjelent közönség sorában ott láttuk gróf Nákó Sándor v. b. t. t., kiállítás védnökét, báró Liphay Frigyes és neje szül. Lázár Margit grófnőt, továbbá Jankó Ágostont, mint a kiállítás elnökét, Parthay Gézát (Budapest), L. Kovács Gáspárt, a hazinyul-tenyésztők orsz. egyesületének elnökét, Pachmann Istvánt (Budapest), Lukácsy Imre földművelésügyi igazgatót, Deuts Sándort (Temesvár), Bászai Elekét (Temesvár), Marton Andort, a megyei gazdasági egyesület titkárát, Kaufmann Istvánt, Kereszties György tb. főszolgabíró, Balassa Györgyöt, Potchen Jakabot, a kiállítás egyik főrendezőit, Schweninger Jakabot (Csene), Kun Józsefet (Perjámos), Müller Jánost (Kisósz), Weiszgerber Ferencet (Jánosföld), stb.

A kiállítást gróf Nákó Sándor kiállítási védnök nyitotta meg, kihez megjelenésekor L. Kovács Gáspár üdvözlő beszédet intézett.

Erre gróf Nákó Sándor válaszában köszönettel emlékezett meg Daranyi Ignác földmívelésügyi miniszterrel, a kiállítás rendezőiről, a támogató szakegyesületekről, továbbá br. Liphay Frigyesről és nejeről, végül kiemelve a lovrini gazdák haladási törekvéseit, a kiállítást megnyitottnak nyilvánította.

Ezután a kiállítás megtekintése következett, mely minden tekintetbe kiérdemelte az érdeklődő közönség tetszését. Az ország különböző vidékeiről ömlesztett szoborok, galambok és a különböző fajta hazinyulak a szemlélő közönség ostromlata tetszésével találkoztak s hozzá e mellett a kiállítás annyi iziessel, oly sok gonddal s mindenre kiterjedő figyelemmel volt rendezve, hogy a legmesszebbmenő igényeket is kielégítette.

Természetesen ez csak úgy volt lehetséges, hogy báró Liphay Frigyes és neje voltak személyes vezetői az összes rendezési munkálatoknak.

A kiállítás egyes részleteire és annak mőltatására meg vissza fogunk térni. Délután a Parkegyelet helyiségében a hazinyul tenyésztők orsz. egyesülete tartotta meg kongresszusát Nákó Sándor gróf v. b. t. t. elnöklésével, melynek keretében különféle fontos szakkérdést tárgyaltak. Elhatározták, hogy a jövő évben Budapesten tartják meg a kongresszust egy rendezendő kiállítással kapcsolatosan.

Ugyancsak délután megtekintették a vendégek báró Liphay Frigyesné hazinyultelepét, amely valóságos elragadta a szakértőket.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyiltér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

Minden külön értesítés helyett:

Czinner Hajnalka Winter Géza
Nagybecskerek Szeged
jegyzetek

907—11

Bérlet 26 sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 30. előadás.

Ma, hétfőn, 1908. évi október hó 26-án:

A SZERENCSE FIA.

Szatirikus komédia 4 felvonásban. — Irta: Drégely Gabor.

Személyek:

Varga József, szabómester	Csolnákosi Gy.
Frén, leánya	Csanádi Irma
Szontagh Márton, tanár	Gőzon Béla
Kormos Antal, legény Varganál	Virányi Sándor
Gálkúti Dénes, az e. h. é. v. igazg. fővárosi biz. tag	Radványi Dezső
Szűcs Adolf, a magyar könyvkiadó vállalat igazg.	Kabos Gyula
A miniszter	Halasi Béla
Epreskerti Reiner Marcell, udv. tanácsos	Remete Géza
Stefania, felesége	Halasi Béla
Emme, leányuk	Halasi Mariska
Almoadi, az eszt.-egylet tanára, a tud. akad. tagja	Iván Sándor
Zárai Zimkó Dani	Hódy Sándor

Holnap, kedden, 1908. október hó 27-én:

Szép Galathea. — Parasztheatere.

3441/1908. sz.

Alibunári járás főszolgabírája.

Pályázati hirdetmény.

Az alibunári járáshoz tartozó Számos községben üresedésbe jött községi **jegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni öhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **f. évi nov. 20-ig** hozzám nyujtsák be.

A jegyzői állás javadalmazása: 1. Kézpénzfizetés 1600 kor. 2. Utátalány 200 korona. 3. Négy öl kemény tűzifa. 4. Szabad lakás 800 □-öl kerttel. 5. Magánmunkálatok után szabályrendeletileg megállapított díjak.

Alibunár, 1908. évi október hó 20.

Radonits,
főszolgabíró.

965-3.1

2676/1908. sz.

Csenei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye csenei járáshoz tartozó Öregfalu községben lemondás folytán megüresedett községi **szülésznői állásra** ezenel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni öhajtják, hogy szülésznői oklevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket **f. évi nov. 30-ig** hivatalomhoz annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Javadalmazás: 1. Évi fizetés 120 kor. 2. Látogatási díj nappal 40 fill., éjjel 60 fill. 3. Szüléseknél való közreműködésért 2 kor.

Pályázni kívánóktól a magyar nyelv mellett a román nyelv bírása okvetlenül megkívánatik.

Csene, 1908. évi október hó 22.

Uzbasics,
főszolgabíró.

961-3.2

907/1908. sz.

Németh község elöljáróságától.

Hirdetmény.

Németh község határában **f. évi szept. hó 9-én** 1 drb 6 éves,

sötetsárga kanca,

hátsó bal lábán patkó alakú U betű, csillagos homloku, 80 kor. értékű; továbbá 1 drb 6 éves,

világossárga kanca,

hátsó bal lábán A betű, csillagos homloku, 80 kor. értékű lovak bitangásban találtattak.

A tulajdonos **f. évi okt. 31-ig** alólírott község elöljáróságánál jelentkezhetik és tulajdonjogát igazolhatják.

Ha tulajdonjogát beigazolni képes tulajdonos fenti határidőig nem jelentkezik, az állatok, mint gazdátlan jószágok, **f. évi okt. 31-én d. e. 8 órakor** a község házában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Németh, 1908. évi október hó 22.

Vuchetich József,
jegyző.Radulov Vlada,
bíró.

962-3.2

1609/1908. sz.

Csene község elöljáróságától.

Árverési hirdetmény.

Csene község elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a volt horvát-csenei határ

vadászati joga

1909. évi január hó 1-éveli kezdettel 6 (hat) egymásután következő évre **f. évi dec. 1-én d. e. 9 órai** kezdettel a jegyzői irodában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog a jadni.

A kikiáltási ár 400 kor., melynek 10%-a pánatpénz címén készpénzben lefizetendő.

Az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Utóajánlatok nem fogadtnak el.

Csene, 1908. évi október hó 23.

Az elöljáróság.

969-3.1

3280/1908. sz.

963-2.1

Pályázati hirdetmény.

A megüresedett szentpéteri **irnok-végrehajtói állásra**, melynek javadalmazása 720 kor., pályázatot hirdetek és felhívom pályázni öhajtókat, hogy képesítésüket és eddigi működésüket igazoló okmányaikat **f. évi nov. 10-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később beérkező kérvényeket tekintetbe nem vétetnek.

Perjámos, 1908. évi október. 21.

Keresztes,
tb. főszolgabíró.

11714/1908 polg. sz.

956-3.3

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a Temesbégavölgyi vizszabályozási társulatnak Zichyfalva község érdekeltjei elleni kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás 11714/1908. polg. sz. a. folyamatba tétetvén, a tárgyalásra határnapul **f. évi nov. 4-ik napjának d. e. 9 órája** Zichyfalva község házához kitűzetett, amikor a kisajátító társulat és a kisajátítási összeírásban megnevezett tulajdonosok, nemkülönben a többi érdekelttek egyenként külön s a távollevők és ismeretlen tartózkodásuak részére ezennel kinevezett ügygondnok: dr. Brettschneider Ferenc nagybecskereki lakos ügyvéd megidézletnek azzal, hogy az érdekelttek elmaradása a kártalanítás tekintetében hozandó határozatot nem gátolja s hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyaláson meg nem jelenés miatt igazolásnak helye nincs.

Megjegyeztetik, hogy a kártalanítási eljárás tárgyát a zichyfalvai 597., 844., 865., 1023., 1308., 451., 655., 1026., 1025., 846., 1041. sz. tjkvben felvett, valamint a zichyfalvai 2809/1., 2808/1., 2902/2., 2907/2. kat. számú nem telekkönyvezett ingatlanokból kisajátítás al. eső területek képezik.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint polgári bíróságnak 1908. évi október 14-ik napján tartott üléséből.

Folkusházy,
kir. törvsz. jegyző.Zsiros Lajos,
kir. törvsz. elnök.

8520/1908. sz.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Melencze községben megüresedett községi **állatorvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni öhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket **f. évi nov. 20-ig** küldjék be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Az állással összekötött javadalmazás a következő: 800 korona évi fizetés, huszemle után körülbelül 300 kor. Látogatási díj nappal 60 fill., éjjel 1 kor. 20 fill.

A választás napját később fogom meghatározni.

Törökbecse, 1908. évi október 23.

Dr. Csávósy,
főszolgabíró.

966-3.1

8002/1908. sz.

A törökkanizsai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járáshoz tartozó Karlova községben üresedésben levő s évi 840 korona fizetéssel javadalmazott községi **irnok állás** betöltése céljából pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni öhajtják, hogy sajátkezüleg írt s kellően felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi nov. 12-ig** terjeszszék be.

Törökbecse, 1908. évi október 20.

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

965-3.3

3957/1908. sz.

987-2.1

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett újszentpéteri **segédjegyzői állásra** ezennel pályázatot nyitok és felhívom pályázni öhajtókat, hogy oklevelükkel és eddigi működésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket **f. évi nov. 10-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a pályázati idő lejártá után beérkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A segédjegyzői állással a községi pénztárból 600 kor. és 400 kor. állami kiegészítés van javadalmazásként egybekötve.

Perjámos, 1908. évi október hó 21.

Keresztes,
tb. főszolgabíró.**ELSŐRENDŰ CIPŐK NAGY RAKTÁRA****WEINBERGER K.**

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Hallatlan olcsón árusítok jó cipőket. u. m.:

Férfiak részére:

amerikai sevro-bergsteiger 11 K.
ugyanaz gombos 12.
box bőr cugos vagy
bergsteiger 12 K.

Nők részére:

box vagy amerikai sevro,
füzős 10 K.
ugyanaz gombos 11.

A legjobb **gyermek cipők**
szintén olcsó árban.
Vidéki megrendeléseket az
árak rendkívüli olcsósága
dacára két pár rendelésnél
bérmentve eszközölöm.

Viszontel-
árusítóknak
mérsékelt árak.

BUIZIASI PHÖNIX
ASVANYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS BÓLYAGBAJOKNÁL
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT
rendkívül üdítő asztali víz.

ÜDÍT GYÓGYIT! **ORVOSILAG AJÁNLVA!**

lyógyómdra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húnykó- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muszhong buiziasí gyógyfürdő igazgatósága Buziasfürdőn.

Nagybecskereki főlersakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlesinger D. fűszerkereskedésben (a főpost. al szomban), minden fűszerüzletben, vendéglőben és ká. házban. 761-153.148

Az Arpád-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb

lakás
azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.

766-x.30